

Wyjaśnienia GUNB dotyczące stosowania rozporządzenia 305/2011

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 305/2011 ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych obowiązuje na obszarze Unii Europejskiej od 1 lipca 2013 r. Pomimo upływu przeszło roku od tego terminu, wielu seminariów i publikacji, działania Krajowego Punktu Kontaktowego itp., nadal są kwestie, które wymagają wyjaśnienia. Do redakcji miesięcznika „Materiały Budowlane” napłynęło wiele pytań od uczestników procesu budowlanego dotyczących wdrożenia CPR. Z prośbą o odpowiedzi redakcja zwróciła się do Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego. W związku z tym, że poruszone kwestie mogą być interesujące dla wielu Czytelników, miesięcznik „Materiały Budowlane” publikuje pytania wraz z otrzymanymi odpowiedziami.

Czy po 1 lipca 2013 r. producent miał prawo skorzystać z art. 66 i nadal sprzedawać produkt na podstawie dokumentów wydanych w 2007 r.? Problem polega na utożsamianiu momentu wprowadzenia do obrotu z datą produkcji, np. w 2007 r. opracowano recepturę nowego produktu, poddano go badaniom typu i na ich podstawie wydano deklarację zgodności oraz oznakowano produkt CE. W tabeli CE pojawiły się, zgodnie z wymaganiami normy zharmonizowanej, cyfry 07 świadczące o dacie pierwszego oznakowania produktu znakiem CE. W 2007 r. produkt ten został udostępniony na rynku po raz pierwszy, czyli został wprowadzony do obrotu. Od tej pory produkt jest w obrocie, produkowane są jego nowe, powtarzalne partie spełniające parametry deklarowane w CE i deklaracji zgodności. Jak należy definiować wprowadzanie na rynek, a jak udostępnianie wyrobu budowlanego?

Zgodnie z art. 2 pkt 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz. Urz. UE L 88 z 04.04.2011, str. 5, z późn. zm.) udostępnianie na rynku oznacza każde dostarczanie wyrobu budowlanego w celu dystrybucji lub zastosowania na rynku unijnym w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie. Natomiast przez wprowadzenie do obrotu należy rozumieć udostępnienie po raz pierwszy wyrobu budowlanego na rynku unijnym (zob. art. 2 pkt 17 rozporządzenia nr 305/2011). Należy przy tym podkreślić, że pojęcia udostępniania na rynku i wprowadzenia do obrotu odnoszą się do każdego egzemplarza wyrobu budowlanego.

Jakie dokumenty muszą towarzyszyć wyrobowi budowlanemu oznakowanemu znakiem CE. Czy za wystarczające można uznać umieszczenie tych dokumentów na stronie internetowej producenta i podanie linku do tej strony? Czy do każdej dostawy i przy każdej sprzedaży muszą być przekazane te dokumenty w wersji papierowej lub mailem?

Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 305/2011, dla każdego wyrobu udostępnianego na rynku dostarcza się kopię deklaracji właściwości użytkowych w formie papierowej albo przesyła się ją drogą elektroniczną. Jednak w przypadku gdy partia tego samego wyrobu jest dostarczana jednemu użytkownikowi, może jej towarzyszyć jedna kopia deklaracji właściwości użytkowych w formie papierowej albo przesłana drogą elektroniczną. Kopię deklaracji właściwości użytkowych w formie papierowej dostarcza się na żądanie odbiorcy. W drodze odstępstwa od powyższych regulacji kopia deklaracji właściwości użytkowych może zostać udostępniona na stronie internetowej zgodnie z warunkami ustalonymi przez Komisję za pomocą aktów delegowanych zgodnie z art. 60. Takie warunki gwarantują m.in., że deklaracja właściwości użytkowych pozostaje dostępna co najmniej przez okres, o którym mowa w art. 11 ust. 2 (zob. art. 7 ust. 3 rozporządzenia nr 305/2011).

Warunki udostępniania deklaracji właściwości użytkowych wyrobów budowlanych na stronie internetowej szczegółowo reguluje rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 157/2014 z 30 października 2013 r. (Dz. U. UE L 52 z 21.02.2014, str. 1). Dodatkowo z art. 6 ust. 5 rozporządzenia nr 305/2011 wynika, że informacje, o których mowa w art. 31 lub – w odpowiednim przypadku – w art. 33 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. U. L 396 z 30.12.2006, s. 1, z późn. zm.), są udzielane wraz z deklaracją właściwości użytkowych. Tym samym – w stosownych przypadkach – wraz z deklaracją właściwości użytkowych należy dostarczyć wymienione informacje. Jednak nie stają się one częścią deklaracji właściwości użytkowych, ale są udostępniane w tym samym czasie i takiej samej formie jak deklaracja właściwości użytkowych.

Oznakowaniu CE umieszczonemu na wyrobie budowlanym lub na jego etykiecie, a w przypadku, gdy nie jest to możliwe – na opakowaniu lub na dokumentach towarzyszących, powinny towarzyszyć informacje, o których mowa

w art. 9 ust. 2 rozporządzenia nr 305/2011. Ponadto, producenci podczas udostępniania wyrobu budowlanego na rynku również zapewniają, aby wyrobowi towarzyszyły instrukcje obsługi i informacje na temat bezpieczeństwa w języku określonym przez dane państwo członkowskie, łatwo zrozumiałym dla użytkowników (zob. art. 11 ust. 6 rozporządzenia nr 305/2011, a także art. 13 ust. 4 – w odniesieniu do importerów, oraz art. 14 ust. 2 – w odniesieniu do dystrybutorów).

Czy na jednym opakowaniu wyrobu może pojawić się oznakowanie znakiem CE i B, do którego dołączone są dwie deklaracje właściwości użytkowych, np. jedna związana z jego zastosowaniem w budynkach (gdzie jest norma zharmonizowana), a druga w mostownictwie (gdzie takiej normy nie ma)? Jak prawidłowo ma postępować producent takiego wyrobu?

W przypadku oznakowania wyrobu budowlanego jednocześnie CE i znakiem budowlanym, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego 2 czerwca 2014 r. opublikował stanowisko na stronie internetowej GUNB (www.gunb.gov.pl). Podano, że wyrób budowlany oznakowany CE może być dodatkowo znakowany znakiem budowlanym. Może to nastąpić tylko wtedy, kiedy znak budowlany oznacza odwołanie się do właściwości użytkowych (odnoszących się do zasadniczych charakterystyk) określonych w Polskiej Normie wyrobu lub (krajowej) aprobacie technicznej, jak również do zamierzonych zastosowań wyrobu budowlanego, a te właściwości lub zamierzone zastosowania nie były objęte normą zharmonizowaną lub europejską oceną techniczną.

W przypadku równoczesnego oznakowywania wyrobu budowlanego oznakowaniem CE i znakiem budowlanym, należy wyraźnie oddzielić oznakowanie CE i towarzyszące mu informacje od znaku budowlanego i informacji towarzyszących temu znakowi. Ponadto z zakresu i sposobu umieszczonych informacji towarzyszących oraz informacji zawartych w deklaracji właściwości użytkowych powinno jednoznacznie wynikać, którego oznakowania informacje dotyczą i wskazywać, że oznakowanie znakiem budowlanym dotyczy wyłącznie właściwości użytkowych lub zamierzonego zastosowania, nieodnoszących się, odpowiednio, do zasadniczych charakterystyk lub zamierzonego zastosowania określonych w normie zharmonizowanej lub europejskiej ocenie technicznej.

W omawianym przypadku producent jest również obowiązany sporządzić dwie deklaracje: deklarację właściwości użytkowych (w stosunku do oznakowania CE) i krajową deklarację zgodności (w stosunku do znaku budowlanego).

Kto jest obecnie odpowiedzialny za sprawowanie kontroli nad rynkiem wyrobów budowlanych i jakie są uprawnienia jednostek kontrolujących? Czy kontrola ogranicza się do sprawdzenia dokumentów czy też kontrolujący mogą pobierać próbki do badań i w jakim przypadku są przeprowadzane badania pokontrolne?

Organami właściwymi w sprawach wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w zakresie uregulowanym

w Ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U. z 2014 r. poz. 883), jak również w rozporządzeniu nr 305/2011, są: wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego oraz Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego (zob. art. 11 *Ustawy o wyrobach budowlanych*). Uprawnienia kontrolne tych organów w zakresie wyrobów budowlanych regulują przede wszystkim przepisy rozdziałów 3 i 4 *Ustawy o wyrobach budowlanych*. Należy przy tym podkreślić, że organy te w trakcie kontroli mogą m.in. pobierać nieodpłatnie próbki wyrobów budowlanych do badań (art. 18 ust. 5 pkt 8 *Ustawy o wyrobach budowlanych*). Kwestie pobierania i badania próbek wyrobów budowlanych szczegółowo regulują przepisy art. 25 i 26 *Ustawy o wyrobach budowlanych*. Z przepisów tych wynika, że próbki wyrobu budowlanego pobiera się w celu ustalenia, czy wyrób budowlany spełnia wymagania określone wymienioną ustawą. Badanie próbek wyrobu budowlanego zleca się akredytowanemu laboratorium.

Czy i w jakim przypadku nadzór budowlany może wstrzymać produkcję wyrobów budowlanych?

Żaden przepis *Ustawy o wyrobach budowlanych* nie upoważnia wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego oraz Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego do wstrzymywania produkcji wyrobów budowlanych. Przepisy tej ustawy umożliwiają natomiast nakazanie wstrzymania wprowadzania do obrotu wyrobu budowlanego lub wycofania go z obrotu (zob. art. 30 i 31 *Ustawy o wyrobach budowlanych*).

Jak należy definiować partię wyrobów budowlanych?

O tym, jakie wyroby budowlane wchodzi w zakres określonej partii, decyduje przede wszystkim dokumentacja sporządzona przez producenta. Natomiast w przepisach prawa brak jest definicji partii wyrobu budowlanego.

Jakie są najczęstsze przyczyny zakwestionowania partii wyrobów podczas kontroli prowadzonej przez nadzór budowlany?

W trakcie kontroli prowadzonych przez organy nadzoru budowlanego przyczyny zakwestionowania partii wyrobów są różnicowane w zależności od podmiotu, u którego prowadzona jest kontrola. W przypadku kontroli prowadzonych u sprzedawców najczęściej stwierdzane są niezgodności formalne, w szczególności w oznakowaniu wyrobu i informacjach towarzyszących oznakowaniu, jak również stwierdzany jest brak dostarczenia kopii deklaracji właściwości użytkowych, a także nieprawidłowości w samej deklaracji. Natomiast w przypadku kontroli u producentów, ich upoważnionych przedstawicieli lub importerów najczęściej stwierdza się nieprawidłowości w zakładowej kontroli produkcji.

GUNB informuje, że wyjaśnienia, w języku angielskim, w sprawach stosowania przepisów rozporządzenia nr 305/2011, znajdują się m.in. na stronie Komisji Europejskiej pod linkiem: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/faq/index_en.htm.